

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 677

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

datum: 20 mei 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Eetstoornissen bij mannen - Onderzoek

Bij eetstoornissen denkt men vaak aan meisjes. Toch kampen ook jongens met eetstoornissen. De toegenomen interesse in gezondheid en sport in het algemeen en in fitness in het bijzonder, kent helaas ook een donkere kant. De vaak onrealistische schoonheidsidealen in reclame en op sociale media leiden ook bij jongens tot een steeds grotere druk om hypergespierd of -slank te zijn. Johan Verlinden, oud-coördinator van het eetstoornisprogramma van de KU Leuven, stelt daarover: "Een flink deel van de patiënten zijn sporters, die door prestatiedrang het verkeerde pad zijn ingeslagen: bodybuilders, maar ook wielrenners en hardlopers. Maar er zijn er ook die gaan vermageren omdat ze aan dat schoonheidsideaal willen beantwoorden."

De toxische impact van een schoonheidsideaal bij mannen, de cijfers inzake eetstoornissen bij mannen en de toegang tot hulpverlening zijn elementen die nog niet ten gronde zijn onderzocht. Wellicht speelt ook het stigma dat nog steeds heerst onder mannen een rol in het al dan niet detecteren van het probleem. Meer onderzoek hieromtrent en doelgerichte sensibiliseringscampagnes kunnen bijdragen tot een betere bewustwording van het probleem en tijdige detectie.

De minister stelde in de toelichting bij de begroting 2021: "M.b.t. het thema eet- en gewichtsproblemen doen we een noden- en behoefteonderzoek rond signaalherkenning en verwijzing bij risicogroepen, onder meer sporters en topsporters. We betrekken het beleidsveld sport hierbij. Daarnaast ontwikkelen we een methodiek ter ondersteuning van goede communicatie rond voeding en gewicht voor de doelgroepen van vrijetijdsorganisaties met een opvoedende/begeleidende functie bij kinderen."

1. Wat is de stand van zaken van het noden- en behoefteonderzoek rond signaalherkenning en verwijzing bij risicogroepen?
2. Besteedt dat onderzoek ook aandacht aan verschillen op basis van gender?
3. Wat is de concrete betrokkenheid van het beleidsveld sport?
4. Wat is de stand van zaken van de aangekondigde methodiek ter ondersteuning van goede communicatie?
5. Plant de minister specifieke sensibiliseringsacties omtrent eetstoornissen bij mannen?
6. De cijfers in antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 261 van 5 januari 2021 tonen een aanzienlijke toename van de vragen bij Eetexpert op het einde van 2020.

Zette deze tendens zich door?

7. Beschikt de minister over cijfers op basis van gender? Wat is de verdeling tussen mannen en vrouwen bij deze vragen?
8. Welke bijkomende maatregelen zal de minister nemen om de toename in wachttijd voor hulp structureel terug te dringen?

ANTWOORD

op vraag nr. 677 van 20 mei 2021

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

1. Bij het noden- en behoeftenonderzoek rond signaalherkenning en verwijzing bij risicogroepen, heeft onze partnerorganisatie Eetexpert zich afgelopen jaar toegespitst op de zeer acute noden naar aanleiding van de coronapandemie. Er is vooral nood aan ondersteuning voor een jonge groep tieners in de thuissituatie en hun ouders. Daarnaast werden noden verkend in de settings rond jongeren, meer bepaald sportclubs, jeugdbewegingen en de lokale gemeenschap.
2. Bij het nodenonderzoek wordt geen onderscheid gemaakt op basis van gender. Het onderzoek richt zich op de hele groep, waar ook jongens in vervat zijn.
3. Eetexpert heeft overlegd met verantwoordelijken uit de recreatieve sport. Op hun vraag werkte Eetexpert een aanbod voor sportclubs uit ter verbetering van communicatie en bejegening. Ook werd een vormingsaanbod uitgewerkt voor signaalherkenning door sportcoaches bij eet- en gewichtsproblemen. Dit aanbod is ingevoegd bij het aanbod rond gezonde kantines van het Vlaams Instituut Gezond Leven. De uitrol is uitgesteld tot na de heropening van alle sportactiviteiten.

Daarnaast zijn er contacten met Topsport Vlaanderen en het Centrum Ethiek in de Sport vzw (ICES). Eetexpert bespreekt met hen het uitwerken van een gericht aanbod dat aansluit op specifieke noden van sporters en hun coaches.

4. Eetexpert maakte doelgroepgerichte communicatiefiches, onder andere voor schoolteams, sportcoaches, beleidsmedewerkers en hulpverleners. Deze materialen zijn terug te vinden op de website eetexpert.be. Afgelopen jaar in volle coronacrisis gaf Eetexpert regelmatig op Vlaams niveau communicatieadvies over het communiceren rond obesitas, ter voorkoming van eetstoornissen.
5. Er zijn geen plannen voor specifieke sensibiliseringsacties omtrent eetstoornissen bij mannen. Vanuit Vlaanderen zetten we in het kader van publieksboodschappen vooral in op het versterken van de beschermende factoren ter voorkoming van eetstoornissen bij de hele bevolking, zoals gezonde leefstijlen en mentaal welbevinden. In het opleidingsaanbod voor hulpverleners is er wel aandacht rond het herkennen van eetproblemen specifiek bij jongens en mannen.
6. Ook in de eerste vijf maanden van 2021 zet de tendens van een gestegen aantal hulp- en verwijsvragen zich voort. In de periode januari - mei 2021 zijn er meer verwijsvragen toegekomen dan in het hele jaar 2019. Ook het aantal hulpvragen stijgt verder.
7. Precieze cijfers van DSM-diagnoses van eetstoornissen bij mannen in Vlaanderen zijn er niet. Epidemiologische studies geven schattingen van de man-vrouw ratio tussen 1:3 en 1:12 bij anorexia nervosa, tussen 1:3 en 1:18 voor boulimia nervosa, en tussen 1:2 en 1:6 voor de eetbuistoornis. (Raevuori et al., 2014). Mannen vertegenwoordigen 10-20% van de personen met anorexia of boulimia nervosa en tot 40% van de personen met een eetbuistoornis (Jones & Morgan, 2010).

In de nationale gezondheidsenquête werd de SCOFF opgenomen, een screeningsinstrument dat iedereen die risico loopt op een eetstoornis probeert te detecteren. Hieruit bleek dat 8.6% van de Belgische vrouwen en 5.7% van de mannen (15 jaar of ouder) signalen van een eetstoornis heeft. In Vlaanderen zijn deze percentages respectievelijk 6.8% en 4.6%.

Bij jongeren tussen 11 en 18 jaar bleek uit de HBSC-bevraging van 2018 dat 24.4% van de Vlaamse jongens zich te dik voelt, tegenover 43.3% van de meisjes. Meer jongens dan meisjes (20.1% versus 9.6%) geven aan dat ze zichzelf te mager vinden, en dit neemt toe met de leeftijd bij jongens. Verder stelt tussen 10% en 12% van de jongens tussen 11 en 18 jaar lijngedrag (gedrag om gewicht te verliezen), tegenover 14% tot 24% van de adolescente meisjes (Jongeren en Gezondheid, 2019).

8. Op Vlaams niveau ligt de focus op het voorkomen van eet- en gewichtsproblemen. Dit doen we door een sterk uitgewerkt en doordacht beleid over beleidsthema's en settings heen, waarbij we ons richten op gezonde leefstijlen met aandacht voor de risicofactoren voor eetstoornissen, het versterken van eetcompetenties door welzijnswerkers en opvoedingsondersteunende diensten, het uitwerken van goede communicatie rond eet- en gewichtsproblemen door journalisten, het gericht en vroegtijdig herkennen van probleemsignalen in de eerste lijn en het deskundig ambulant behandelen van mild probleemgedrag. Voor al deze beleidsthema's en settings zijn sinds het begin van de covidpandemie gerichte materialen en ondersteuning in uitwerking. Hiermee zetten we in op het eerste deel van het zorgcontinuüm.

Voor de uitbreiding van het tweede deel van het zorgcontinuüm, dat inzet op specifieke zorg bij eetstoornissen, werken we vanuit Vlaanderen samen met onze federale partners. Er komt extra vorming en nieuwe mogelijkheden voor federale en Vlaamse eerstelijnspsychologen om vindplaatsgericht te gaan werken, ook in het traject bij eetstoornissen. Daarenboven is er uitbreiding van CGG-teams (Vlaamse bevoegdheid) en mobiele teams (federale bevoegdheid). Ambulante zorgtoeleiding bleef operationeel tijdens de pandemie, en er is een vormingsaanbod gestart om een meer groepsgericht aanbod te voorzien om de blijvende toename aan vragen op te vangen. Voor dringende zorg is bijkomend ondersteuningsaanbod voorzien voor de acute diensten van algemene ziekenhuizen (o.a. pediatrie).

Ook is er uitbreiding voorzien voor gespecialiseerde residentiële zorg rond eetstoornissen. Minister Vandenbroucke heeft extra budget vrijgemaakt om de kinderpsychiatrische diensten te versterken en liaisonteams op te zetten naar andere afdelingen, bijvoorbeeld afdelingen pediatrie, om daar ook ernstige psychiatrische ziektebeelden zoals eetstoornissen residentieel te kunnen opvangen en een passende behandeling te kunnen aanbieden.

Daarnaast is Eetexpert gestart met de uitwerking van online ondersteuning voor ouders in de fase dat er nog geen externe hulp is opgestart.